Frăția Ortodoxă Sf. Ignatie Briancianinov
lumea-ortodoxa.ro

Despre Împărăția Ortodoxă

partea I-a

Februarie 2018
e-mail: redactia@lumea-ortodoxa.ro

Cuprins

TREBUIE SĂ FIE MONARHIST CREȘTINUL ORTODOX? ...... - 2 -

ÎNVĂȚĂTURA SFINȚILOR PĂRINȚI DIN VECHIME .... - 3 -
ÎNVĂȚĂTURILE NOILOR SFINȚI MUCENICI AI RUSIEI .... - 17 -

UNGEREA LA DOMNIE DUPĂ LEGEA ROMÂNEASCĂ .... - 28 -

ULTIMII DOMNITORI ROMÂNI .... - 28 -

TROPARUL NECENZURAT AL SFINTEI CRUCI .... - 32 -

Trebuie să fie monarhist creştinul ortodox?

de [Vladimir Moss]

Mihai Viteazul (1593-1601 d. Hr.), ultimul domnitor ce a unit sub o singură lege ortodoxă strămoşească cele 3 ţări româneşti: Moldova, Transilvania şi Ţara Românească

Abia ce regimurile comuniste din Rusia și Europa de Est au fost răsturnate și înlocuite cu guverne democratice, în 1989-1991, că aceste popoare au și început să discute chestiunea monarhiei, surprinzînd pe mulți. În 1992, un specialist în științe politice de la Universitatea Harvard, Francis Fukuyama, a proclamat „sfîrșitul istoriei" și triumful definitiv al democrației în toată lumea – și iată! simpatizanții monarhiști deveneau tot mai mulți în Rusia, România, Bulgaria, Serbia și Georgia. De fapt, monarhia a fost repede restaurată – deși doar într-o formă limitată, constituțională – în România, Bulgaria și Serbia, și în prezent (2009) e pe cale să fie în curînd restaurată și în Georgia. Spre oripilarea multor occidentali, istoria pare să curgă îndărăt în Europa de Est.

O explicație a acestui fenomen ar putea fi aceea că Estul nu a avut timp să-și consolideze democrația, iar perioadele de tranziție, care sunt întotdeauna dificile, implică adesea nostalgia față de trecut. În plus, spun adepții acestei perspective, tiparele de gîndire totalitar-autoritariste încă nu s-au stins de tot în mințile oamenilor din societățile post-comuniste…

Anthony Edward Moss, botezat Vladimir în 1976, n. 1949

Se poate să fie o fărîmă de adevăr în aceste reflecții – dar nu mai mult de o fărîmă. Greșeala lor cea mare constă în echivalarea modurilor de gîndire comunist-totalitare cu cele monarhist-autoritariste, cînd de fapt ele sunt foarte diferite, lucru adevărat mai ales în cazul monarhiei bazate pe creștinismul ortodox. Mai mult, aceste judecăți ne conduc spre ideea că tiparele de gîndire totalitar-autoritaristă se vor diminua pînă la dispariție pe măsură ce se vor ridica noi generații educate în moduri democratice, nu totalitariste. Și totuși, s-ar părea că lucrurile se întîmplă mai degrabă pe dos: pe măsură ce se sting generațiile mai bătrîne, monarhia (și chiar și comunismul) pare să fie tot mai populară, nu mai puțin populară. E limpede că situația trebuie analizată mai profund…

Învățătura Sfinților Părinți din vechime

În scrierile Sfinților Părinți se găsesc două abordări aparent contradictorii ale chestiunii relațiilor Biserică - Stat și atitudinea Bisericii față de diverse tipuri de guvernămînt. De o parte sunt cei care afirmă că toată stăpînirea este de la Dumnezeu, că Biserica poate exista și chiar a existat de-a lungul timpului în cele mai variate tipuri de stat, și că, dacă vreun credincios creștin ortodox își exprimă vreo preferință, acesta este strict preferința lui personală, și nu o chestiune de credință. De cealaltă parte găsim pe cei care afirmă că numai puterea monarhică este de la Dumnezeu, că Biserica binecuvîntează doar rînduiala monarhică și în primul rînd autocrația ortodoxă, și că o concepție asupra vieții și lumii care nu include monarhia nu poate fi cu adevărat ortodoxă.

În încercarea de a rezolva acest paradox, putem porni de la constatarea evidentă dar foarte importantă că Dumnezeu domnește ca un *Împărat* peste tot și toate. În Sfînta Taină a Botezului, noul creștin făgăduiește să

se închine lui Hristos „ca unui Împărat și Dumnezeu”. Însuși Hristos le-a spus ucenicilor Săi: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în Cer și pe pămînt” (Matei 28:18). În multe dintre parabolele Lui, Dumnezeu Se înfățișează sub chip de împărat. Așadar, de vreme ce toți suntem supușii Împăratului Ceresc, Care ne cere ascultare desăvîrșită, ideea de a ne supune unui domnitor pămîntesc n-ar trebui să ni se pară nefirească sau respingătoare – desigur cu condiția ca ascultarea față de împăratul pămîntesc să nu împiedice în niciun fel ascultarea cea mare față de Împăratul Cerurilor. Oare nu ne-a spus chiar Domnul să dăm Cezarului, care e împăratul pămîntesc, ce este al Cezarului (Matei 22:21)? Și n-a zis Apostolul Petru: „ Supuneți-vă, pentru Domnul, oricărei orînduiri omenești, fie împăratului, ca înalt stăpînitor, fie dregătorilor…” (I Petru 2:13-14)? Și n-a spus Apostolul Pavel: „Tot sufletul să se supună înaltelor stăpîniri, căci nu este stăpînire decît de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rînduite…Căci stăpînirea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău” (Romani 13:1-4)?

Deși democrația era cunoscută lumii antice din exemplul Greciei clasice, nu prea era practicată, iar după Nașterea Domnului a fost pretutindeni înlocuită cu monarhia. Această aranjare istorică a fost considerată providențială de către Biserică: „Cînd Augustus domnea singur pe fața pămîntului, împărățiile oamenilor și-au aflat sfîrșitul; iar cînd Tu Te-ai întrupat din Preacurata Fecioară, mulțimea zeilor idolatriei a fost nimicită. Cetățile pămîntului au trecut în stăpînirea unui singur domnitor, iar neamurile toate s-au făcut supuși ai Dumnezeirii Celei Împărătești. Popoarele s-au făcut cetățeni ai lumii prin legea Cezarului, iar noi, credincioșii, ne-am făcut cetățeni ai credinței în numele Dumnezeirii atunci cînd Tu, Doamne, Te-ai făcut om. Mare este mila Ta: Slavă Ție!”[1]

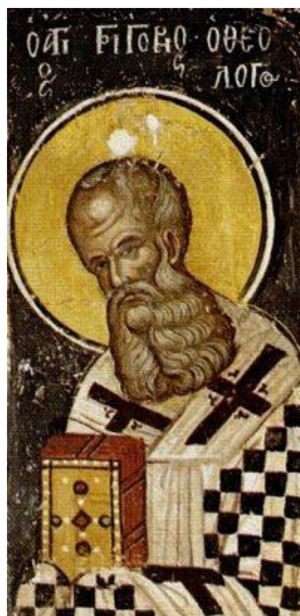
Cînd Apostolul scria că „nu este stăpînire decît de la Dumnezeu” și că împăratul este „slujitorul lui Dumnezeu”, el scria ca un supus al statului monarhic către alți supuși ai aceleiași orînduiri, în cadrul căreia

---

[1] Mineiul, Vecernia Mare, Nașterea Domnului, „Doamne, strigat-am…”, Slavă… Și acum…

autoritatea împăratului asupra dregătorilor și judecătorilor locali (cei din afara Senatului roman) se întemeia pe principiul absolutist. Convertirea Imperiului Roman la creștinism n-a făcut decît să consolideze și mai mult această temelie.

Sfinții Părinți și scriitorii bisericești din acea perioadă acordau unanim sprijin rînduielii monarhice, iar democrația o condamnau din motive religioase. Astfel, episcopul Eusebiu de Cezareea scria: „Acel model de orînduire monarhică este un izvor de putere pentru om. Este un dar pe care Împăratul Ceresc l-a dat doar omului, dintre toate făpturile pămîntului. Principiul de temelie al autorității împărătești este modelul unui singur izvor de autoritate căruia trebuie să i se supună totul. **Monarhia este superioară oricărui alt tip de guvernare.** Căci poliarhia, în care toți se găsesc în competiție în condiții egale, este în sine anarhie și dezbinare. De aceea este un singur Dumnezeu, nu doi, trei sau mai mulți. Iar rădăcina politeismului este ateismul. Este un singur Împărat, iar Cuvîntul Său și legea Sa împărătească sunt una."[2]

Sf. Ier. Grigorie Teologul, (329-390 d.Hr.) Arhiepiscopul Constantinopolului

Sfinții Părinți i-au dat dreptate lui Eusebiu. Bunăoară, Sfîntul Grigorie Teologul scria: „Ateismul (sau anarhia), politeismul (sau poliarhia) și monoteismul (monarhia) sunt cele mai vechi trei moduri în care oamenii se raportează la Dumnezeu. Copiii Greciei s-au tot jucat cu primele două; să-i lăsăm cu jocurile lor. Căci **anarhia este dezordine, iar poliarhia presupune împărțire certăreață, așadar anarhie și dezordine.** Amîndouă duc la același

[2] Eusebiu de Cezareea, Cuvîntare în cinstea lui Constantin

lucru – la dezordine; iar dezordinea duce la ruină, întrucît dezordinea este preludiul ruinei. **Noi cinstim monarhia…**”[3]

„Noi cinstim monarhia…” Această exprimare pare a sugera că viziunea ortodoxă include monarhia, chiar dacă niciun Crez nu vorbește despre acest lucru.

Și părinții secolului al cincilea vedeau lucrurile astfel. Arhiepiscopul Teofan de Poltava, de pildă, spune așa: „Sfîntul Isidor Pelusiotul, după ce arată că pretutindeni în viața făpturilor cugetătoare și necugetătoare se regăsește rînduiala întemeiată de Dumnezeu a supunerii unora către alții, ajunge la concluzia că: „Așadar, putem spune, fără a greși, că **însuși principiul acesta – adică puterea, sau autoritatea și puterea împărătească – este instituit de către Dumnezeu**.”[4]

Sf. Cuv. Isidor Pelusiotul
(360-436 d. Hr.)

Și iarăși, în secolul al optulea, Sfîntul Teodor Studitul scria: Este un singur Dumnezeu și Dătător de Lege, după cum stă scris: peste toate e o singură stăpînire și un singur principiu Dumnezeiesc. Acest singur principiu este izvorul întregii înțelepciuni, bunătăți și al întregii rînduieli celei bune…, **este dat unui singur om…ca să pună în viețile oamenilor rînduieli după chipul stăpînirii lui Dumnezeu.** Căci dumnezeiescul Moise, care înfățișează facerea lumii după cele spuse lui de către Dumnezeiasca Gură, pomenește chiar acest cuvînt: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră” (Geneza 1:26). Așa încît **orice putere și orice stăpînire înființată între oameni trebuie să fie unică, cu deosebire în Biserica Domnului:** un singur patriarh în una și

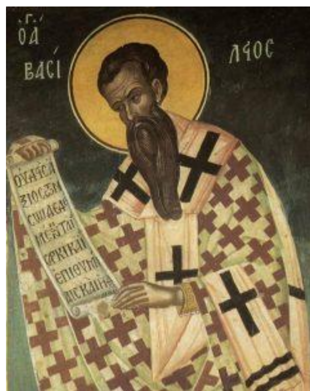
---

[3] Eusebiu de Cezareea, Cuvîntare în cinstea lui Constantin

[4] Citat în Richard Betts și Vyacheslav Marchenko, *Dukhovnik Tsa`rskoj Sem`i* (Duhovnicul Familiei împărătești), Moscova, 1994, p.213.

aceeași patriarhie, un singur mitropolit în fiecare mitropolie, un singur episcop în fiecare episcopie, un singur stareț în fiecare mănăstire, **iar în viața laică, dacă veți vrea să faceți ascultare, un singur împărat în țară, un singur comandant în armată, un singur căpitan pe corabie. Iar dacă toate acestea nu vor fi conduse de cîte o singură voință, nu va fi lege și bună rînduială nicăieri, și nu va fi bine, fiindcă o mulțime de voințe aflate laolaltă în lucru vor nărui totul.**”[5]

Sfinții Părinți făceau deosebire între monarhia adevărată și tiranie. Căci, scria Sfîntul Vasile cel Mare, „dacă inima împăratului este în mîna Domnului (Pilde 21:1), atunci el este mîntuit, nu prin puterea armelor, ci prin călăuzirea Domnului. Dar nu oricine este în mîna Domnului, ci numai cel care este vrednic de numele de împărat. S-a spus că puterea împărătească este stăpînire sau suveranitate legiuită asupra tuturor, slobodă de păcat.” Într-adevăr o definiție care nu lasă loc niciunei nelămuriri! Și iarăși, „**deosebirea dintre tiran și împărat este aceea că tiranul caută cu orice chip să-și facă numai voia lui, fără să țină seama de supuși. Însă împăratul caută binele celor peste care domnește**”.[6]

Sf. Ier. Vasile cel Mare (330-379 d. Hr.), Arhiepiscopul Cezareei Capadociei

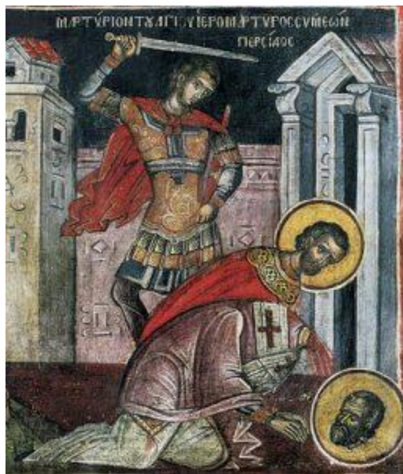
[5] Sf. Teodor, Filocalia, volumul IV, p.93

[6] Citat în Serghie Fomin și Tamara Fomina, *Rossia pered Vtorym Prishestviem* (*Rusia înainte de a Doua venire*), Moscova, 1994, pp. 66, 102. Și în slujbele Bisericii se vorbește implicit despre diferența dintre împărat și tiran. De pildă, „De dragostea Împăratului a toate fiind aprinși tinerii, batjocorit-au păgîna limbă cea hulitoare, a tiranului celui ce se mînia fără măsură” (*Mineiul pe Decembrie*, ziua 25, Nașterea Domnului-Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Canoanele, Cîntarea a VII-a, Irmosul al II-lea). Implicația de aici este că închinătorii evlavioși ai Împăratului Celui adevărat vor respinge amenințările tiranilor.

Sf. Efrem, în primul său *Imn împotriva lui Iulian*, marchează această diferență în mod asemănător: „Sceptrul împărătesc cîrmuia oamenii, îngrijea cetățile și gonea fiarele sălbatice; din contră era sceptrul împăratului întors la păgînism; fiarele îl vedeau și se

Creștinii trebuie să se supună domnitorului dacă legile și rînduielile lui nu sunt împotriva Legii lui Dumnezeu. Dar **este o greșeală să te supui tiranului, deoarece stăpînirea lui nu e de la Dumnezeu.** Cum scria Sfîntul Isidor Pelusiotul, „dacă vreun răufăcător ajunge, prin oarecare mijloace nelegiuite, la putere, noi nu-l socotim pe acesta înscăunat de Dumnezeu, ci spunem că este *îngăduit*, fie ca să iasă la iveală toată viclenia lui, fie ca să pedepsească pe cei care au nevoie să fie îndreptați prin cruzime și suferință, așa cum împăratul Babilonului i-a pedepsit pe evrei”. [7]

Și nu o dată s-a întîmplat ca întîistătătorii Bisericii să refuze să se supună unui tiran. Astfel împăratul Persiei, Sapor, a început să ucidă clericii, să dărîme bisericile și să le confiște averile. Sfîntului Simeon, Episcop de Seleucia și Ctesifon, i-a oferit toate onorurile și darurile dacă se învoia să se închine soarelui. L-a prevenit că dacă nu se va închina soarelui, creștinismul va fi strivit complet în Persia. Ca răspuns, Sfîntul Simeon nu numai că nu s-a închinat soarelui, dar nici împăratului nu i-a făcut plecăciunea cuvenită, arătînd astfel că nu-l recunoaște ca împărat. Împăratul s-a arătat surprins de lipsa respectului de mai înainte arătat acestuia de Sfîntul Simeon. Și Sfîntul Simeon i-a explicat: „Înainte îți făceam plecăciune arătîndu-ți cinste ca unui împărat, dar acum am fost adus cu sila înaintea ta, ca să mă lepăd de Dumnezeul meu și de

Pătimirea Sf. Sfințit Mc. Simeon de Seleucia și Ctesifon, al Persiei (d. 344 d.Hr.)

bucurau…” (Hymn against Julian I,1. Tradus în Samuel N.C. Lieu, *The Emperor Julian: Panegyric and Polemic*, Liverpool University Press, 1988, p.105)

[7] Sf. Isidor, *Scrisoarea a șasea către Dionisie*.

credința mea. Cum aș putea să fac plecăciune vrăjmașului Dumnezeului meu?” [8]

Și Iulian Apostatul a fost un asemenea tiran. Sfinții Părinți nu numai că nu i s-au supus, dar au și încercat în mod activ să ajute la detronarea lui. De pildă Sfîntul Vasile cel Mare s-a rugat pentru înfrîngerea lui Iulian în războaiele cu perșii; și se pare că datorită acestor rugăciuni apostatul a fost ucis, după cum i-a descoperit Dumnezeu Sfîntului schimnic Iulian din Mesopotamia.[9] Și prietenul Sfîntului Vasile, Sfîntul Grigorie Teologul, scria: „Vă chem la bucurie duhovnicească pe toți cei care ați stăruit în rugăciune, în post și plîngere, pe toți cei care și ziua și noaptea ați căutat izbăvire de necazurile ce ne împresuraseră, și care v-ați găsit în nespusa nădejde mîngîierea și mîntuirea de rele … Ce miriade de oameni și ce arme nenumărate ar fi putut face ceea ce a făcut voința Domnului, mișcată de rugile noastre?”[10] Grigorie l-a numit pe Iulian nu doar „apostat”, ci și „dușman universal” și „ucigaș general”, deopotrivă trădător al Romanității cît și al Creștinătății[11], tăgăduind fățiș dreptul acestuia de a cere supunere în baza unei consfințiri divine: „Ce gînd drăcesc porți în cugetul tău? **Dacă orice stăpînire ar fi îndreptățită de chiar existența ei, Mîntuitorul Hristos nu l-ar fi numit „vulpoi” pe Irod. Iar Biserica nu s-ar fi ridicat niciodată împotriva domniilor nelegiuite care de-a lungul veacurilor au oblăduit erezii și au prigonit dreapta credință. Fără îndoială, dacă am judeca o stăpînire după puterea ei exterioară, nu după valoarea ei lăuntrică, morală, am fi în pericol să ne închinăm fiarei, adică Antihristului,** ”a cărui venire va fi…însoțită de tot felul de puteri și de semne și de minuni mincinoase” (II Tesaloniceni 2:9), căruia ”i s-a dat stăpînire peste toată seminția și poporul și limba și neamul. Și i se vor închina toți cei ce locuiesc pe pămînt, ale căror nume nu sunt scrise, de la

---

[8] Sf. Dimitrie din Rostov, *Viețile Sfinților*, 17 aprilie.

[9] Teodoret, Istorie ecleziastică, III, 19.

[10] Sf. Grigorie, *Primul și al doilea cuvînt împotriva lui Iulian*.

[11] Sf. Grigorie, *Primul cuvînt împotriva lui Iulian*, 35; *Al doilea cuvînt împotriva lui Iulian*, 26.

întemeierea lumii, în cartea vieții Mielului celui înjunghiat” (Apocalipsa 13:7-8).”[12]

Tot tiran a fost și împăratul Leon al III-lea iconoclastul, pe care cărțile liturgice bizantine l-au numit „înaintemergător al Antihristului” și pe care Biserica l-a dat anatemei ca pe „chinuitorul, și *nu împăratul* Leon Isaurianul”.[13] În două texte aghiografice lui Leon i se dă titulatura apocaliptică de „fiară”.[14] Următorul împărat iconoclast, Constantin Copronimul, a fost și el anatematizat; a fost numit „tiran, nu împărat”.[15] Și mai apăsată a fost anatema aruncată asupra împăratului Leon al cincilea Armeanul: „întîia fiară cea rea, călăul robilor lui Hristos, *iar nu împăratul* Leon Armeanul”.[16]

Făcînd cu mare grijă deosebirea între împărații adevărați și tirani, **Sfinții Părinți întotdeauna sprijineau instituția monarhiei ca atare, și niciodată nu au cerut sau recomandat vreun tip de guvernămînt care să semene a democrație.** Astfel, într-o epistolă adresată Patriarhului și împăraților, Sinodul al Șaptelea Ecumenic declara: „Dumnezeu a dat oamenilor cele mai mari daruri: Preoția și puterea imperială; prima păzește și veghează asupra celor cerești, iar a doua

---

[12] Sf. Grigorie, citat în *Encyclical Letter of the Council of Russian Bishops Abroad to the Russian Orthodox Flock*, 23 martie 1933; tradus în Living Orthodoxy, #131, vol. XXII, nr. 5, septembrie-octombrie, 2001, p.13. V.A. Konovalov scrie: „**Creștinii nu-l puteau ajuta pe Iulian Apostatul cu rugăciunile lor, căci însănătoșirea lui ar fi adus moartea multor creștini. Și creștinii, călăuziți de așa luminători ai Bisericii ca Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, s-au rugat lui Dumnezeu pentru înfrîngerea lui Iulian. Dumnezeu le-a auzit rugăciunea, iar Iulian a fost ucis.**” (*Otnoshenie Khristianina k sovietskoj vlasti* (*Atitudinea creștinului față de puterea sovietică*), Montreal, 1936, p.35)

[13] Minei, 12 mai, slujba Sf. Gherman din Constantinopol, vecernia, „Doamne, strigat-am…”, Fomin și Fomina, op. cit., vol. I, p. 88.

[14] D. E. Afinogenov, *„Povesti o proschenii imperatora Feofila i Torzhestvo Pravoslavia”* (*Istoria iertării împăratului Teofil și Triumful Ortodoxiei*), Moscova: Ilarik, 2004, pp. 26, 28 (în rusă).

[15] Fomin și Fomina, op. cit., p. 89.

[16] Fomin și Fomina, op. cit., p. 94.

pune rînduială celor pămîntești, slujindu-se de legi drepte.”[17] Epistola descrie în mod concentrat și inspirat relația dintre Biserică și Stat: **„Preotul este sfințirea și întărirea puterii împărătești, iar puterea împărătească este tăria și nestrămutarea preoției”.** [18]

Sf. Ier. Grigorie Palama (1296-1359 d.Hr.), Arhiepiscopul Tesalonicului

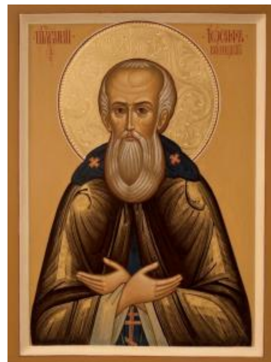
Prima și ultima manifestare de „democrație” (ca să nu-i spunem comunism) pe tărîm ortodox înainte de Revoluția Franceză a fost probabil „mișcarea zelotistă” din Tesalonic la mijlocul secolului al XIV-lea, care s-a stins repede. Ierarhul din scaunul episcopal al Tesalonicului era pe vremea aceea Sfîntul Grigorie Palama. El a osîndit fără echivoc mișcarea, rămînînd credincios împăratului bizantin: **„Dumnezeu i-a pus pe împărați în vrednicia de a domni peste moștenirea Lui, peste Biserica lui de aici, de pe pămînt”**.[19] Așadar, în vechimea creștină existau împărați și tirani, dar nu exista nici o democrație. **Biserica nu binecuvînta nici forme non-monarhice de exercitare a puterii, nici revoluții ori revoluționari…**

Biserica și democrația

După căderea Constantinopolului în 1453, bizantinii au intrat sub jugul stăpînirii turcești. Acest jug le-a adus, desigur, multe nenorociri creștinilor. Dar, prin Pronia Dumnezeiască, i-a și ferit de virusul democrației și de cel al protestantismului, care bîntuiau Apusul. Dacă sultanul turc era numit uneori ”antihrist” sau „înaintemergător al antihristului”, aceasta se datora religiei lui antihristice, nu faptului că era împăratul. Stăpînirea împărătească rămăsese forma de guvernămînt normală.

---

[17] Fomin și Fomina, op. cit., p. 91.
[18] Fomin și Fomina, op. cit., p. 91.
[19] Sf. Grigorie, citat în Fomin și Fomina, op. cit., vol. 1, p. 122.

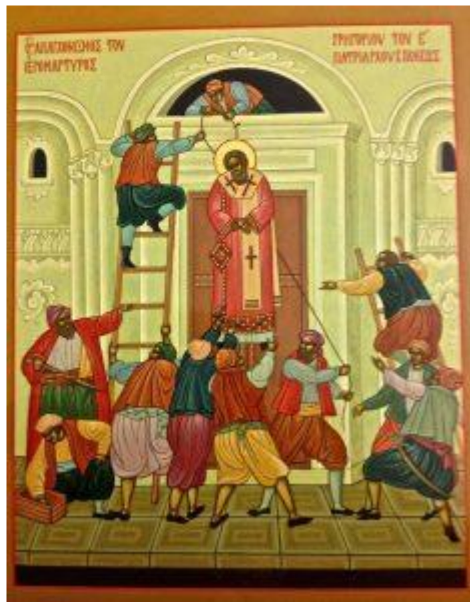
Sf. Cuv. Iosif de Voloțk
(1439-1515 d.Hr.)

Nici în Rusia nu contesta nimeni legitimitatea puterii monarhice. Nu era contestat nici faptul că existau stăpînitori tiranici care nu erau de la Dumnezeu. Iată ce scria Sfîntul Iosif de Voloțk: **„Sfinții Apostoli spun așa despre împărații și ierarhii care nu se îngrijesc și nu le pasă de cei aflați în grija lor: un împărat lipsit de evlavie, care nu se îngrijește de supușii săi, nu e împărat, ci un călău; iar un episcop rău, nepăsător față de turma lui, nu e un păstor, ci un lup."**[20] Cît privește puterea oarbă a „gloatei pline de revolte", cum spunea țarul Ivan cel Groaznic, aceasta nu era recunoscută ca autoritate adevărată. Așa că, atunci cînd englezii l-au decapitat pe regele Carol I și au instituit republica, Rusia moscovită, oripilată, a întrerupt toate legăturile comerciale cu Anglia.

În perioada Revoluției Franceze, teologii ortodocși au continuat să sprijine principiul absolutist. De exemplu, spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea, patriarhul Grigorie V al Constantinopolului, ce avea să devină sfințit mucenic, în al său *Îndemn părintesc* a luat chiar apărarea puterii nu prea ideale a sultanului turc, în defavoarea ideologiilor revoluționare din vest. Iar mitropolitul Filaret al Moscovei a elaborat o întreagă „teologie politică" în apărarea puterii autocratice ortodoxe: „**Dumnezeu a pus împărat pe pămînt ca să închipuie prin el Stăpînirea Sa Cerească unică, un monarh absolutist în chipul Atotputerniciei Sale, o monarhie autocratică și ereditară, în chipul Împărăției Sale care nu va trece.**"[21]

---

[20] Sf. Iosif, *Luminătorul*, Cuvîntul 16.
[21] Mitropolitul Filaret, „Predică la aniversarea Împăratului Nicolae Pavlovici", *Works*, 1994, p.274.

Pătimirea Sf. Sf. Mc. Grigorie al V-lea (Anghelopulos, 1745-1821 d.Hr.), Patriarhul Constantinopolului

Dar împărații neortodocși nu erau recunoscuți în aceeași măsură și erau recunoscuți doar dacă nu luptau împotriva autocraților ortodocși. De pildă, în timpul Războiului din Crimeea între Rusia și turci, ieroschimonahul Ilarion Ivireanul, care se nevoia în Sfîntul Munte Athos, a osîndit pomenirea sultanului turc la Liturghie, sub cuvînt că doar împăratul creștin ortodox este „după chipul lui Hristos Cel Uns, în firea lui ca El și vrednic de a fi numit Țar și Uns al lui Dumnezeu pentru că are în el pe Tatăl cel ce Unge, pe Fiul Cel Uns și pe Duhul Cel prin care se săvîrșește Ungerea. **Împărații celorlalte neamuri se fac pe sine mari cu nume de cinste, dar Dumnezeu nu Se milostivește spre ei și nu odihnește întru dînșii. Ei domnesc nedesăvîrșit, după îngăduința Domnului. Așadar, cel ce nu-și cinstește și nu-și iubește împăratul dat de Dumnezeu nu este vrednic să se numească creștin.**”[22]

Din punct de vedere istoric, democrația a apărut pretutindeni ca rezultat al unor mișcări antimonarhice și antiierarhice. De aceea, rădăcina ei este în rău, după cum și roadele ei, revoluțiile socialiste și comuniste, sunt rele. Dar în secolul al XX-lea esența ei a fost mascată de faptul că democrațiile vestice s-au opus tiraniilor comuniste și au adăpostit milioane de creștini ortodocși fugiți din calea balaurului roșu. Totuși, trebuie să remarcăm că democrațiile vestice au devenit de-a binelea apărători împotriva tiraniilor comuniste abia după ce aceste tiranii s-au

[22] Ieromonahul Antonie de la Sfîntul Munte, *Sketches of the Life and Exploits of Elder Hilarion the Georgian*, Jordanville, 1985, p.95.

consolidat considerabil și doar cînd ele au început să constituie o amenințare directă la adresa Occidentului. Această simpatie intimă între democrație și comunism s-a manifestat în special prin tendința presei vestice de a ignora atrocitățile lui Lenin și ale lui Stalin, precum și prin alianța dintre democrațiile occidentale și Stalin în timpul celui de-al doilea Război Mondial – alianță pe care Roosevelt, dacă nu chiar și Churchill, a considerat-o firească. A fost considerată firească din pricina tainicei și profundei înrudiri spirituale dintre democrație și comunism, întrucît amîndouă sunt vlăstari ai curentului iluminist al secolului al XVIII-lea.

Mai mult, în timp pînă și diferențele evidente dintre cele două sisteme au tins să dispară. Așa că pe de o parte menținerea unui sistem comunist strict este o imposibilitate psihologică: „comunismului de război" îi urmează inevitabil perioade tot mai lungi de „relaxare" semicapitalistă și semiliberală. Iar pe de altă parte, guvernele democratice, neînfrînate de Biserică sau de vreun sistem moral religios, au tendința de a-și impune, cu tot mai mult zel, propria morală seculară. De aici decurge paradoxul că, pe măsură ce sistemul democratic acordă din ce în ce mai multe „drepturi" și libertăți seculare cetățenilor săi, aparatul de stat necesar impunerii acestor drepturi și libertăți devine din ce in ce mai tiranic și mai disprețuitor cu drepturile credincioșilor. Așa încît, cum nota și George Orwell în ultimele pagini ale *Fermei animalelor*, pe măsură ce se dezvoltă, democrația se transformă încetul cu încetul, însă inexorabil, în fratele ei spiritual mai mare, comunismul – fenomen ce stă la rădăcina dezamăgirii pe care atît de mulți occidentali din zilele noastre o resimt față de guvernele democratice, ca să nu spunem față de sistemul democratic însuși.

Ideologia democratică este incompatibilă cu credința creștină, pentru că în democrație suveranitatea supremă nu-I aparține lui Dumnezeu, ci oamenilor. Încît oamenii sunt cei ce hotărăsc în mod ultim ce este adevărat și ce este drept – iar dacă oamenii se răzgîndesc și se schimbă în cugetul lor, așa cum se întîmplă atît de adesea, convingerile și standardele statului trebuie să se schimbe și ele în concordanță. Deci, **chiar dacă democrația se declară creștină la început, nu există nicio garanție că va rămîne creștină.**

Sigur, niciun sistem politic nu poate garanta stabilitate permanentă – neamul omenesc este căzut și nestatornicia îi este acum firească. Însă **logica sugerează și istoria demonstrează că monarhiile au fost mult mai statornice decît democrațiile în adeziunea lor la credința creștină și la moralitatea creștină.** Istoria democrației de la Revoluția Franceză încoace este marcată de declinul vertiginos al credinței și al moralei, ca și de o tot mai accentuată subminare a relațiilor ierarhice naturale pe care Dumnezeu le-a zidit în societatea umană, fie că vorbim despre relațiile dintre părinți și copii, de relațiile între profesori și învățăcei, ori de cele între conducătorii politici și supușii lor. Iar subminarea acestor relații ierarhice naturale țintește subminarea celei mai importante relații ierarhice dintre toate, și anume aceea dintre Dumnezeu și om. Din contră, monarhia ortodoxă întărește aceste relații, și societatea în ansamblu o orientează spre țeluri spirituale mai degrabă decît spre scopurile exclusiv profane și materiale ale democrației contemporane.

Confirmarea acestor aserțiuni nu trebuie căutată prea departe – o găsim în chiar criza financiară globală actuală. Fareed Zakaria scrie: „Ceea ce trăim noi acum nu este o criză a capitalismului, ci o criză a finanțelor, a democrației, a globalizării, și, în cele din urmă, o criză a eticii…

Trebuie să avem în minte faptul că aproape tot ce ni s-a întîmplat pe plan politic și financiar în ultimii zece ani, în toată lumea, a fost legal. Bancherii au respectat rigorile legii în tot ce au făcut în această perioadă. Politicienii au făcut ceea ce au crezut că le cere sistemul.

Birocrații n-au luat mită ca să acorde favoruri. Dar prea puțini oameni au acționat responsabil, onorabil sau nobil (remarcați că pînă și cuvîntul „nobil” a ajuns să sune straniu pentru omul contemporan). S-ar putea ca acestea să pară afirmații banale, dar lucrurile nu stau așa. Nici un sistem – capitalism, socialism, orice altceva – nu poate funcționa fără să pună în miezul său valori și rosturi morale. Orice reforme am vrea să realizăm, fără bun simț, fără judecată sănătoasă și fără un standard etic, ele vor eșua.”[23]

O criză a democrației și o criză a eticii: acestea sunt intim legate una de alta. Democrația își conține germenii propriei distrugeri – voințele milioanelor de oameni se războiesc continuu, neputîndu-se înțelege asupra vreunei autorități supreme, asupra vreunui criteriu obiectiv al adevărului și al moralității; singurul criteriu îl reprezintă voința majorității, așa cum este ea exprimată în cabina de vot. Și mai totdeauna nici nu poate reprezenta majoritatea, ci doar triumful tehnic și temporar al unei clici…

Din punctul de vedere creștin, este de importanță capitală atitudinea guvernului față de Dumnezeu, față de credință și față de Biserică. De vreme ce democrația declară că puterea ei nu este de la Dumnezeu, ci de la oameni, și că, în consecință, nu are nevoie de binecuvîntarea Bisericii, această atitudine nu poate fi decît mai mult sau mai puțin negativă. De exemplu, vedem asta în Uniunea Europeană, a cărei constituție nu conține cuvîntul „Dumnezeu” (în ciuda insistențelor Papei) și care a adoptat o serie extinsă de legi anticreștine, dintre care se remarcă legile privitoare la homosexualitate și legile care impun „respectarea” altor religii. Din perioadele timpurii ale democrației occidentale și aproximativ pînă la al doilea Război Mondial, această contradicție esențială dintre democrație și creștinism a fost mai dificil de observat din pricină că personalitățile, gîndirea și modurile de viață creștine predominau în întreaga societate, inclusiv printre politicieni. Însă odată cu declinul credinței creștine, esența fundamental ateistă și antiteistă a democrației a ieșit la suprafață.

---

[23] Zakaria, „*The Capitalist Manifesto*”, Newsweek, June 22, 2009, p. 40.

Urmează pe cale de consecință că atitudinea creștinilor ortodocși față de democrație trebuie să fie negativă – nu în sensul că guvernele democratice trebuie contestate total (deși în unele privințe s-ar putea să fim datori cu nesupunerea față de ele), ci în sensul că trebuie să conștientizăm că revoluțiile antimonarhice care au instaurat democrația în Anglia, Franța și Rusia au fost nefaste și că nu există valoare morală inerentă democrației ca atare. Democrația poate fi caracterizată ca „un rău mai mic" – un rău mai mic decît comunismul sau fascismul, de pildă. Dar ea este în mod intrinsec un rău, în măsura în care temelia ei o constituie o teorie falsă, putem spune chiar blasfemiatoare, a originii puterii politice legitime, și în măsura în care în practică direcția ei (nedeclarată explicit) este, așa cum arăta Alexei Homiakov vorbind despre democrația ateniană, secularizarea societății, relativizarea moralei și restrîngerea manifestărilor credinței și religiei într-o sferă privată din ce în ce mai rarefiată, fără vreo influență asupra educației publice sau asupra vieții politice.

Învățăturile Noilor Sfinți Mucenici ai Rusiei

După revoluția democratică din februarie 1917, predania ortodoxă privitoare la autoritate s-a prăbușit în Rusia. Așa cum știm acum foarte bine din cercetările lui M. Babkin, Sfîntul Sinod nici măcar nu a mai susținut principiul monarhic, nici nu a mai chemat poporul, ca în 1612, să se ridice împotriva răscoalei antimonarhice, ci a declarat legitim guvernul masonic democratic și chiar l-a numit „dreptcredincios" – ceea ce cu siguranță guvernul masonic nu putea fi. Unii liberali din biserică voiau nu numai detronarea țarului și abolirea monarhiei, dar cereau și desființarea însăși ideii de monarhie sacră.

Așa că, în sesiunea din 11-12 martie, Consiliul societății religioase și filozofice din Petrograd decreta: "Acceptarea de către Sinod a abdicării Țarului de la tron… nu are sub nicio formă puterea ierurgiei prin care Biserica l-a recunoscut pe Țar ca Unsul lui Dumnezeu în slujba încoronării.

Pentru a emancipa conștiința oamenilor și pentru a preveni posibilitatea restaurației, este necesar ca în numele mai marilor Bisericii să se emită un act corespunzător care să desființeze Taina Ungerii, prin analogie cu actele bisericești ce desființează Taina Cununiei și Taina Preoției.”[24]

Comparația dintre Sfînta Taină a Ungerii întru Domnie și Tainele Cununiei și Preoției este edificatoare. Orice creștin ortodox pricepe că desființarea Tainelor Cununiei și Preoției și înlocuirea lor cu uniunea civilă respectiv pastoratul de tip protestant constituie blasfemie și păcat grav împotriva credinței. Dar dacă e așa, de ce n-ar fi și desființarea de facto prin revoluție democratică a Tainei Ungerii întru Domnie tot o blasfemie și păcat împotriva credinței?

Deși revoluția din februarie a fost fără nici o îndoială un păcat extrem de grav față de credință și, deși ierarhii s-au făcut părtași la acest păcat într-o anumită măsură, este o exagerare să afirmi, precum fostul Episcop Diomid de Anadîr și Ciukotka (Patriarhia Moscovei), că toată Biserica Rusă a căzut în apostazie în momentul în care a mărturisit erezia ”luptei împotriva Țarului”[25]. Potrivit episcopului Diomid, întreaga societate rusă, începînd cu Sfîntul Sinod, l-a trădat pe Țar în februarie 1917. Așadar, strict vorbind, Patriarhul Tihon nu mai era patriarh adevărat, și chiar și

Sf. Mc. Țar Nicolae al II-lea (1868-1918 d. Hr.), ultimul împărat al Rusiei, și familia sa

[24] Citat în T. Groyan, Tsariu Nebesnomu i Zemnomu vernij (*Credincios Împăratului Ceresc și celui pămîntesc*), Moscova: Palomnik, 1996, p.CXLII (în rusă).

[25] Notă Lumea Ortodoxă: ”*țareborcestvo*” în rusă, cezaromahie - lupta împotriva instituției monarhice.

mucenicii și duhovnicii din Biserica din Catacombe fuseseră întunecați de apostazia implicită.

Cu toate că episcopul Diomid semnalizează și niște probleme valabile, în ansamblu teza lui este o distorsionare grosolană a adevărului, furnizînd astfel, cu sau fără voia lui, o justificare subtilă serghianismului[26]. Au mai fost mulți monarhiști în Biserica Rusă după 1917, iar ruperea de Patriarhia Moscovei a Bisericii din Catacombe și a Bisericii Ruse din Exil (1927) a fost în mare parte motivată de disputa legitimității revoluției din 1917. Patriarhia Moscovei în esență a sprijinit revoluția – și cea democratică din februarie, și cea bolșevică din octombrie – pe cînd Biserica din Catacombe și Biserica din Exil le-au respins și pe una și pe cealaltă.

Sf. Mărturisitor Tihon (Bellavin, 1865-1925 d.Hr.), Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii

De fapt, dragostea (unora, nu a tuturor) întîistătătorilor Bisericii Ruse față de „libertatea” oferită de revoluție a avut viață scurtă – numai cît i-a luat democrației să sucombe în fața bolșevismului. La 11 noiembrie 1917, Sinodul Local al Bisericii Ortodoxe Ruse declara: „Nici o împărăție pămîntească nu se poate întemeia pe ateism… Căci aceia care pun la temelia puterii lor doar violența unei clase sociale asupra întregului popor, Patria și lucrurile ei sacre încetează să mai existe. Ei au devenit trădători ai Patriei; ei săvîrșesc o nemaivăzută trădare a Rusiei și a aliaților noștri

[26] Notă Lumea Ortodoxă: erezie ce a primit numele pseudo-patriarhului prosovietic Serghie Stragorodski; a se vedea introducerea la cartea compilată de Cuviosul Serafim Rose ”Sfinții Catacombelor Rusiei”

credincioși. Dar, spre nenorocirea noastră, încă n-a răsărit o autoritate cu adevărat populară vrednică să primească binecuvîntarea Bisericii Ortodoxe…”

În ianuarie 1918, a urmat anatematizarea puterii sovietice, apoi, în iulie, cutremurătoarea predică a patriarhului Tihon, cu ocazia asasinării Țarului Nicolae. Într-adevăr, după cum arată episcopul Diomid, nu a fost niciodată chemat poporul să-l sprijine pe Țar pe cînd acesta din urmă se afla în închisoare, și nici o personalitate importantă nu a luat apărarea monarhiei în public. Dar această slăbiciune sau lipsă de trezvie a Bisericii Ruse nu a fost totală. Milioanele de mucenici care au înfruntat puterea sovietică sunt marea dovadă a acestui fapt.

Totuși morbul lipsei de trezvie a persistat cîțiva ani. Astfel, în unul dintre ultimele sale decrete, emis în data de 2/15 august 1918, Sinodul Local a subliniat refuzul Bisericii de a se implica în politică: orice membru al Bisericii era liber să participe la activități politice în măsura și în modurile în care îi permitea conștiința lui creștină, dar nimeni nu avea dreptul să silească pe vreun alt membru al Bisericii, prin mijloace ecleziastice directe sau indirecte, să se alăture vreunui anume curent politic. Iată cum exprima Nicolai Zernov lucrurile acestea: „Patriarhul, episcopii și laicatul puteau să-și aibă propriile lor opinii și simpatii politice, dar nimeni nu avea dreptul de a lega Biserica în ansamblu, ca organizație, de vreun sistem sau partid politic.”[27]

Este de înțeles că Biserica nu voia în acea perioadă să stîrnească mînia bolșevicilor, prin chemări sau declarații în mod deschis monarhiste. Dar acest decret ar putea lăsa impresia că Bisericii îi era indiferent ce orientare politică accede la putere, că punea semnul egal între monarhie și comunism. Și chiar că orice creștin poate să devină comunist dacă dorește… Desigur, Sinodul nu a vrut să spună așa ceva. Însă motive pentru astfel de neînțelegeri evident existau…

---

[27] N. Zernov, „The 1917 Council of the Russian Orthodox Church”, *Religion in Communist Lands*, Vol.6, nr.1 (1978), p.19.

Chestiunea a început să se lămurească nu prin declarații explicative ale oficialilor Bisericii, ci prin mersul evenimentelor: persecutarea Bisericii, uciderea a sute de mii de creștini ortodocși, și, mai ales, prin mişcarea renovaţionistă[28], care a acceptat comunismul în numele Bisericii și i-a acuzat pe ortodocși de „păcatul” „contrarevoluției”. A devenit limpede tuturor creștinilor ortodocși adevărați că era pur și simplu imposibil să fii în același timp creștin și susținător al orînduirii comuniste și că aceia care încercau să facă asta erau niște trădători și niște iude. Ierarhii au încercat să aibă un fel de modus vivendi cu bolșevicii și într-un mod limitat și relativ să se arate cetățeni loiali ai Uniunii Sovietice. Dar logica evenimentelor și logica ideologiei comuniste, care era pe față ateistă și antiteistă, i-a adus pe mai marii Bisericii la adevărul amar: acela că nu puteau sluji la doi stăpîni și că nu poate fi înțelegere între Hristos și Veliar, între credincios și necredincios (II Corinteni 6:15).

Lămurirea acestei probleme a înregistrat încă un pas înainte prin epistola din 1926 a unui grup de episcopi închiși la Solovki: „Semnatarii prezentei declarații sunt pe deplin conștienți de dificultatea extremă a stabilirii unor relații mutual cinstite între Biserică și stat în condițiile situației actuale și nu consideră că este admisibil din partea lor să păstreze tăcerea asupra acestui lucru. Ar fi nedrept și nu s-ar potrivi cu demnitatea Bisericii, așa încît ar fi neconvingător și fără sens dacă ei ar începe să spună că nu există nici un fel de nepotrivire între Biserica Ortodoxă și puterea statală a Republicilor Sovietice. Însă aceste discrepanțe nu constau nici în ceea ce vrea neapărat să vadă suspiciunea conducerii politice, nici în ceea ce arată cu degetul

[28] Notă Lumea Ortodoxă: Mișcarea renovaționistă sau Jivismul – adepții inovațiilor în Biserica Ortodoxă, s-au constituit ca organizație ecleziastică la începutul secolului XX și au fost încurajați de statul sovietic, în special de ideologul Revoluției Mondiale, Leon (Bronștein) Troțki, în timp ce Biserica Ortodoxă Rusă era persecutată, iar membrii ei uciși și prigoniți pe întreg teritoriul Rusiei. Cea mai mare grupare a renovaționiștilor s-a numit ”Biserica Vie”/”Живáя Цéрковь”, la aceasta aderînd inclusiv mitropolitul Serghie Stragorodski la începuturile sale. Pentru mai multe informații a se vedea: https://drevo-info.ru/articles/116.html

detractorii Bisericii. Biserica nu are căderea să se implice în redistribuirea bogăției sau în colectivizare, din moment ce întotdeauna a recunoscut că aceasta este prerogativa Statului, de ale cărui acțiuni ea nu este răspunzătoare. Ea nu poate interveni nici în organizarea politică a puterii, căci ea este loială guvernelor tuturor țărilor în care trăiesc membri ai ei. Biserica se străduiește să se înțeleagă cu toate tipurile de structuri statale, de la despotismul oriental al vechii Turcii și pînă la republicile nord-americane. Nepotrivirile izvorăsc din imposibilitatea de a reconcilia învățătura religioasă a Bisericii cu materialismul – cu filozofia oficială a Partidului Comunist și a guvernului Republicilor Sovietice."

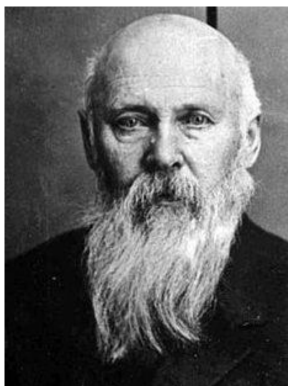
Deci există o „nepotrivire" între viziunea Bisericii și cea a puterii sovietice, nepotrivire care făcea problematică orice conlucrare între ele. Dar cît de problematică era această conlucrare? Chestiunea s-a lămurit încă prin cele petrecute în urma declarației notorii (1927) a mitropolitului Serghie, care a pus în mod deschis Biserica de partea revoluției și a silit pe urmașii Adevăratei Biserici să intre în catacombe, după ce aceștia i-au respins declarațiile.

Sf. Sf. Mc. Dimitrie (Liubimov, 1857-1935 d.Hr.), Arhiepiscopul Gdovului

Deși mulți ierarhi și clerici din catacombe erau foarte atenți la ceea ce declarau la interogatorii (și asta nu e de mirare), n-au fost puțini cei care nu și-au ascuns în niciun fel convingerile. Printre ei era și păstorul ramurii „iosifite" a Bisericii din Catacombe, arhiepiscopul Dimitrie al Gdovului. El „nu numai că vorbea despre loialitate, dar la un interogatoriu a afirmat în mod deschis": „Credem că Biserica nu poate fi loială unei puteri care o persecută, iar puterea sovietică, după judecata noastră, chiar persecută Biserica". La un alt interogatoriu, pe 3 martie 1931, el declara:

„Avem motive religioase să socotim că puterea sovietică nu este pentru noi o autoritate de Stat, nu este tipul de autoritate căreia să ne putem supune. Pentru noi este acceptabil doar acel tip de autoritate pomenit în unul dintre documentele noastre, mai precis în discuția înregistrată cu mitropolitul Serghie: „Ierarhia se numește autoritate atunci cînd nu numai alții sunt supușii mei, dar și eu mă supun cuiva mai mare decît mine, adică urcînd prin treptele ierarhiei se ajunge la Dumnezeu, izvorul oricărei stăpîniri”. Cu alte cuvinte, o astfel de autoritate este Unsul lui Dumnezeu, monarhul.

„Sunt de acord că recunoașterea de către noi a puterii sovietice ca putere anticreștină trebuie să însemne pentru credincioșii care ne au drept reper imposibilitatea de a se face părtași la vreuna dintre lucrările acestei puteri, oricare ar fi acestea.”[29]

Sf. Sf. Mc. Marcu (Novosiolov, 1864-1938 d.Hr.), Episcop de Serghiev

Să consemnăm și mărturia pe care a dat-o în privința aceasta un alt păstor al Bisericii din Catacombe, și anume Sfîntul sfințit mucenic și episcop Marcu (Novosiolov): „Sunt dușman al puterii sovietice – și, mai mult, prin înseși convingerile mele religioase, în măsura în care puterea sovietică este ateistă și chiar antiteistă, cred ca un creștin adevărat că nu pot întări sub nicio formă această putere. **[Există] o rugăciune de cerere pe care Biserica ne-a poruncit s-o folosim în fiecare zi în circumstanțe concrete binecunoscute… Rostul acestei rugăciuni este să ceară de la Dumnezeu răsturnarea stăpînirii necredincioase… Rînduiala aceasta nu merge pînă într-acolo încît să îndemne credincioșii să se implice în acțiuni active, ci doar îi**

[29] L. E. Sikorskaia (compilator), *Sviaschennomuchenik Dimitrij Arkhiepiskop Gvodskij* (*Sfințitul mucenic Dimitrie, arhiepiscop de Gdov*), Moscova, 2008, pp. 187-188 (în rusă)

Sf. Sf. Mc. Varlaam (Reașențev, 1878-1942 d.Hr.), Arhiepiscopul Permiului

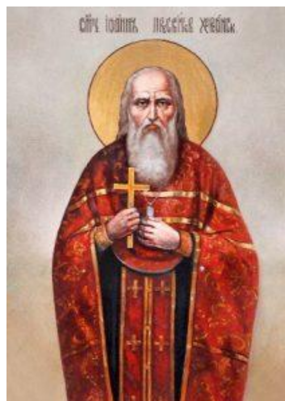
cheamă să se roage pentru răsturnarea puterii ce s-a despărțit de Dumnezeu."

Așadar, adevăratul creștin ortodox trebuie să se roage pentru răsturnarea puterii sovietice. Dar aceasta nu poate să însemne chemare la război fizic, căci, așa cum scria un alt ierarh din catacombe, Sfîntul sfințit mucenic și arhiepiscop Varlaam de Permi: „**Biserica nu poate purta lupte exterioare, ci trebuie să se dedice luptei spirituale cu un asemenea guvern**."

Concluzie

Ajungem la concluzia că pentru întrebarea: „Trebuie neapărat să fie monarhist creștinul ortodox?", marea majoritate a Părinților din vechime ai Bisericii, precum și Sfinții Noi Mucenici și Mărturisitori ai Rusiei au un singur răspuns: „Da", **monarhia este forma de conducere politică naturală și dată de Dumnezeu, cea mai prielnică stilului de viață creștin și singura binecuvîntată de către Biserică printr-o rînduială de Sfîntă Taină – rînduiala Ungerii Întru Domnie.** Este un păcat grav – unul pasibil de anatema Bisericii (a se vedea anatema a unsprezecea a Sinodiconului din Duminica Ortodoxiei[30]) – să te ridici împotriva Unsului Domnului. **Răscoala împotriva unui monarh este justificată doar atunci cînd monarhul a căzut în apostazie și prigonește Biserica Ortodoxă** – caz în care în viziunea Bisericii nici nu mai este o „autoritate", ci un „tiran" sau „antiautoritate".

[30] Notă Llumea Ortodoxă: Anatema a 11-a din slujba Sinodiconului din Duminica Ortodoxiei: ”***Celor ce cugetă precum că împărații ortodocși sunt ridicați pe scaunul stăpînirii nu după deosebita bunăvoința a lui Dumnezeu către ei și că la ungerea lor darurile Sfîntului Duh spre primirea acestei mari chemări nu se revarsă asupra lor, și, astfel, îndrăznesc la răzvrătire și trădare împotriva lor - Anatema! (de 3 ori)***”.

Sf. Sf. Mc. Ioan (Skadovskii, 1874-1937 d. Hr.), protoiereu în Herson

Iulian Apostatul și puterea sovietică sunt două exemple de puteri „monarhice” cărora Biserica a refuzat să se supună; căci, așa cum spunea protoiereul din Herson, Sfîntul sfințit mucenic Ioan Skadovskii, în interogatoriul din 28 noiembrie 1934, orice adevărat sprijinitor al Bisericii cu adevărat Ortodoxe trebuie să sprijine și monarhia rusă; el nu poate fi loial puterii sovietice, nici nu poate intra în vreun fel de compromis cu aceasta…[31]

Totuși, se poate aduce acestei concluzii obiecția că ea se aplică doar locuitorilor Rusiei ori altor țări ortodoxe cu tradiție monarhistă. Dar cum trebuie să procedeze cei care trăiesc toată viața lor în țări neortodoxe cu conducere nemonarhică? Oare pot fi ei monarhiști?

Ca răspuns la această obiecție, putem spune că între extrema monarhiei ortodoxe, ca cea a Bizanțului sau a Rusiei, și cea a puterii anticreștine, cum ar fi a lui Iulian Apostatul sau a puterii sovietice, există multe nuanțe de puteri politice mai mult sau mai puțin legitime, care au stîrnit diferite grade de susținere sau contestare din partea Bisericii. După cum observau în epistola lor episcopii întemnițați la Solovki, Biserica Ortodoxă a colaborat cu „tot felul de structuri statale, de la despotismul vechii Turcii și pînă la republicile nord-americane”. Uneori s-a rugat activ pentru guverne non-ortodoxe care au dus politici aprobate de Biserică – de exemplu, atunci cînd Sinodul Bisericii Ruse din Exil a binecuvîntat războiul Statelor Unite împotriva Vietnamului de Nord comunist. În aceste situații de tip intermediar, este necesară o abordare pragmatică bazată pe principiul: creștinul poate sprijini ceea ce este bine, și nu poate sprijini ceea ce este rău. Și trebuie să ne amintim că,

[31] „Novosvyascennomuchenik Tserkvi Katakombnoi Arkhiepiskop Prokopy (Titov) Odessky i Khersonsky”, catacomb.org.ua (în rusă), (*Noul Sfințit mucenic al Bisericii din Catacombe, Arhiepiscopul Procopie Titov de Odessa și Herson*)

chiar și în monarhiile ortodoxe, Biserica și creștinii individuali au trebuit uneori să se ridice – chiar cu prețul vieții – împotriva unor măsuri strîmbe care dădeau cezarului ceea ce este a lui Dumnezeu…

Însă chiar și creștinul care trăiește într-o țară non-ortodoxă sau democratică poate și trebuie să fie monarhist în acest sens, în sensul că în timp ce se supune statului non-ortodox în măsura în care îi îngăduie conștiința, el trebuie să creadă în inimă și să mărturisească cu gura că structura politică pe care a binecuvîntat-o Dumnezeu pentru poporul Său este monarhia ortodoxă, și că oriunde a fost răsturnată monarhia, este datoria creștinilor ortodocși să se roage pentru reinstaurarea ei. Așadar, în acest sens, creștinul ortodox, indiferent unde și cînd locuiește, oricărui fel de cezar îi plătește dări, trebuie să fie monarhist.

Sf. Ier. Macarie (Parvițkii aka Nevskii, 1835-1926 d.Hr.), Mitropolit al Moscovei și Kolomnei

Deci chiar și nerușii care trăiesc în condiții social-politice complet diferite, pot și trebuie să-și însușească viziunea mitropolitului Macarie (Nevskii) al Moscovei, singurul ierarh care a refuzat să recunoască noul guvern democratic instalat în Rusia în februarie 1917: **„Cel care nu se roagă pentru Țarul ortodox rus nu este nici rus, nici ortodox, nici supus credincios, nici fiu al Patriei. Este doar un străin care locuiește pe teritoriu rusesc, dar de fapt nu are nici un drept moral să se numească pe sine rus.”**[32]

4/17 iulie 2009

Praznicul Țarului Mucenic Nicolae și al familiei sale

---

[32] Groyan, op.cit., p.LV.

Sursa: http://www.orthodoxchristianbooks.com/articles/273/must-an-orthodox-christian-be-a-monarchist/

Traducere din engleză de: *Iuliana Nistoroaia* pentru ***anacronic.ro***, ușor diortosit pentru lumea-ortodoxa.ro de *Dorin J.* [sublinierile aparțin redacției ***Lumea Ortodoxă***]

Ungerea la domnie după Legea Românească

Ultimii Domnitori Români

de Mihai-Andrei Aldea

După Legea Românească, ultimii Domnitori Români sunt Brâncovenii. Înlăturaţi prin trădare, au fost urmaţi de „domnitori” puşi prin încălcarea Legii Româneşti, fără a se respecta – din fericire, poate – nici măcar *Rânduielile de încoronare* cuvenite. De fapt, de la moartea Sfinţilor Martiri Brâncoveni (15 August 1714) şi până astăzi, niciodată *Rânduielile de încoronare* nu au mai fost respectate cu adevărat.

Sf. Mc. Constantin Brâncoveanu (1688-1714 d. Hr.), domnul Țării Românești

Sfinţii Împăraţi Martiri Brâncoveni: Domnitorul Constantin, Prinţii Constantin, Ştefan, Radu şi Matei şi Prinţul (ginerele Domnitorului) Ianache.

Rânduielile de încoronare aveau, în vremea libertăţii româneşti, trei trepte.

Prima era *alegerea Domnitorului*. Această alegere se făcea în afara Cetăţii (la început, Roma, apoi Constantinopolul, apoi Târgovişte, Bucureşti, Suceava sau Iaşi). De obicei era un *câmp de bătaie*, un loc în care *armata îşi făcea pregătirea de luptă* sau un loc *în care cel care urma să devină Domnitor câştigase o bătălie*. (Aşa a fost proclamarea Sfântului Ştefan cel Mare în *Câmpia de la Direptate*). Această tradiţie era legată de rânduiala *romană* veche prin care fiecare cetăţean avea datoria sfântă de a fi *militar*, de a fi unul dintre ostaşii sau ofiţerii *Armatei Naţionale*. Nu putea avea funcţii hotărâtoare în Stat

cineva care nu îşi îndeplinise această datorie. Cu atât mai mult *nu putea fi domnitor* cel care nu îşi îndeplinise cu cinste datoria ostăşească. De aceea alegerea se făcea pe *câmpul de bătaie*, în aer liber, de către *tot poporul*, care, bineînţeles, era *înarmat*. Iar ca semn al alegerii sale, *Domnitorul ales* era ridicat în picioare pe scut, purtat de *Garda domnească* şi adus în cetate.

Prin toate acestea Domnitorul era numit în temeiul priceperii sale de a lupta – cu şi fără arme -, numire făcută de un popor liber, înarmat. Se arăta astfel că Neamul şi Ţara sunt o oştire, că toţi Românii sunt fraţi de arme, oameni liberi, gata să trăiască şi să moară pentru Dumnezeu, Neam şi Ţară, pentru Legea Românească.

A doua treaptă era Ungerea Domnitorului. După străvechea Lege Românească, rămasă de la Sfântul Constantin cel Mare cu această rânduială, *cel dintâi dintre episcopi* a fost şi a rămas *locţiitor de Domn* şi, totodată, *cel care face Ungerea Domnitorului*. De aceea, *alesul* Poporului devenea *alesul lui Dumnezeu* prin slujba care se săvârşea de cel dintâi dintre episcopii Ţării. Slujba se făcea în *Catedrală*, unde *Domnitorul ales* intra însoţit de către mai marii poporului şi câţiva preoţi bătrâni, care îi stăteau alături în prima parte a slujbei. Slujba întreagă cuprinea *Sfânta Liturghie* (de obicei într-o formă proprie, ceva mai scurtă şi cu rugăciuni speciale pentru buna cârmuire a Ţării, Neamului şi Bisericii), *Ungerea* şi un *Te Deum*. În clipa potrivită – dinspre sfârşitul *Liturghiei* – doi episcopi luau *Domnul ales* şi îl aduceau în Altar, purtându-l de trei ori în jurul Sfintei Mese. După a treia ocolire se opreau în latura din dreapta (dinspre miazăzi) a Sfintei Mesei, iar *Domnul ales* îngenunchea, atingând cu capul marginea Sfintei Mese, *cel dintâi dintre episcopi* citind cu mâinile puse pe capul acestuia *rugăciunile de sfinţire ca Domnitor*, apoi *ungându-l cu Sfântul şi Marele Mir*. Astfel, devenit *Unsul lui Dumnezeu*, Domnitorul primea de la Duhul Sfânt toate darurile folositoare pentru a conduce aşa cum se cuvine Ţara şi Poporul. Ca atare, primea *Sceptrul* – prin care era arătat ca *Uns al lui Dumnezeu pe pământ* -, *Coroana* – care îl arăta ca *Încoronat de Dumnezeu* şi

Reprezentant al Legii lui Dumnezeu în lume – şi *Steagul de Domnie* – care îl arăta drept *Conducător al Poporului prin voia lui Dumnezeu*. (Sabia de Domnie se primea pe *câmpul* alegerii.) Odată primite *Corona*, *Sceptrul* (numit la noi şi *Buzdugan*) şi *Steagul de Domnie*, Unsul lui Dumnezeu era condus de către episcopi, prin Uşile Împărăteşti, spre *Tronul Împărătesc* din strana stângă (cel din strana dreaptă fiind al episcopului). Aici *Împăratul uns* lua parte la încheierea *Sfintei Liturghii* şi *Rugăciunile de mulţumire* (*Te Deum*) care urmau.

A treia treaptă, care pecetluia legătura sfântă dintre Popor, Domnitor şi Dumnezeu, avea loc la *Curtea Domnească* şi **consta în primirea Jurămintelor de Credinţă.** Rând pe rând, aleşii ţinuturilor şi stărilor (staroştii ciobanilor, cneji, juzi şi voievozi ai satelor şi ţărilor conduse, duci, generali, dregători etc.) treceau prin faţa Domnitorului, plecându-şi *un genunchi* înaintea Sa, jurându-i credinţă după Legea lui Dumneze şi sărutându-i mâna. Odată sfârşite jurămintele, Poporul striga de bucurie, urându-i Domnitorului bună domnie, Ţării viitor fericit în lumina lui Dumnezeu şi ce urări mai simţea potrivite, după care, desigur, începea *petrecerea*, *masa* ori *agapa* (cum vrem să-i spunem).

După ce Domnitorii Români au făcut tratate de pace cu Turcii, încercând să aşeze Ţările Române în raport cu Islamul în *Casa Păcii*[33] (lucrare foarte grea), s-au ivit noi trepte în alegerea şi numirea Domnitorilor.
Astfel, prima *numire* era politică, fiind făcută de *partida boierească* cea mai puternică, având şi cel mai puternic sprijin turcesc.
A doua numire era cea turcească, tot politică, după care urma

[33] În Islam lumea este împărţită în *Casa Islamului* – adică ţările şi popoarele islamice – şi *Casa Războiului,* în care intră cei care nu sunt musulmani. Excepţional există şi *Casa Păcii*, în care intră cei care nu sunt musulmani, dar care au obţinut un statut de „prieteni" ai islamicilor. Acest statut poate fi însă revocat oricând, astfel încât menţinerea lui se făcea prin daruri date constant, ca „semn de prietenie". (Desigur, se poate discuta cât de unilaterală şi falsă este o asemenea „prietenie", dar aceasta este altă discuţie.)

ceremonialul turcesc de numire, care era, în fapt, o mare umilinţă pentru o ţară „liberă şi prietenă".

După (re)venirea în Ţară, domnitorul numit de Turci – care primise de la aceştia drept „însemne de domnie" turceştile obiecte numite „cuca", „steagul cu două tuiuri" şi „steagul verde cu semilună" – nu era socotit cu adevărat *Domnitor* până nu făcea (măcar) *Rânduiala ungerii*. Cei care aveau demnitate ţineau *Rânduielile de încoronare*, ameţind îngrijorările turceşti cu felurite mite.

Cei care nu aveau această ungere nu erau priviţi, după *Legea Românească*, drept domnitori adevăraţi, ci fie ca uzurpatori, fie ca, cel mult *locţiitori domneşti*.

Ultimul Domnitor care a fost Uns după Rânduielile Legii Româneşti a fost Constantin Brâncoveanu, ceea ce face din ***Sfinţii Martiri Brâncoveni – ultimii Domnitori Români adevăraţi***.

Sursa: http://lumea-ortodoxa.ro/ungerea-la-domnie-dupa-legea-romaneasca/ *apud* ***România Străveche***

Troparul necenzurat al Sfintei Cruci

”**…**dacă ar binevesti și **măcar ceva neînsemnat de ar schimba** din cele binevestite de noi, **anatema să fie.”** Sf. Ioan Gură de Aur[34]

”Căci aceleași lucruri, cu aproape aceleași cuvinte, le-au hotărît și Sinoadele următoare – și al V-lea, și al VI-lea, și după eleal VII-lea, care și strigă cu glas luminat: ”Noi păzim așezămintele de lege ale Bisericii. Noi păzim orosurile Părinților. Noi **dăm anatemei pe cei ce adaugă sau scot ceva din Biserică**”. Și iarăși: ”**Dacă cineva nesocotește orice predanie bisericească scrisă sau nescrisă, să fie anatema**”. Sf. Ier. Marcu al Efesului[35]

Toți creștinii ortodocși de azi sunt familiarizați cu varianta actuală a troparului Sfintei Cruci, ce se cîntă îndeosebi în zilele de sărbătoare închinate Cinstitei și de Viață dătătoarei Cruci, cum sunt Înalțarea Sfintei Cruci pe 14 septembrie, a III-a Duminică a Postului Mare și

[34] Sf. Ioan Gură de Aur - Comentarii la Epistola către Galateni 1,8 a Sf. Ap. Pavel, p. 24, ediția 1901

[35] Sf. Marcu Evghenicul, Opere, Vol. I, Ed. Pateres, 2009, p. 437

Scoaterea Cinstitei Cruci a Domnului de pe 1 august în calendarul liturgic:

”Mîntuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta; biruinţă binecredincioşilor creştini[36] *asupra celui potrivnic dăruieşte. Şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.”*

Iată însă ce ne învață cuvîntul rostit la Înălțarea Sfintei Cruci de Sf. Ioan Maximovici, ierarhul Bisericii Ortodoxe Ruse din Exil[37], Arhiepiscopul de Shanghai și San Francisco:

---

[36] *Sinaxar* și *Ceaslov*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București , 1990

[37] Biserica Ortodoxă Rusă din Exil sau din afara granițelor Rusiei (B.O.Ru.Ex.) – în engl. *ROCOR* sau *ROCA* (*Russian Orthodox Church Out of Russia* sau *Abroad*), în rusă *РПЦЗ*, parte a Bisericii Ortodoxe Ruse formate din emigranții ruși plecați din Rusia în urma prigoanei dezlănțuite de bolșevici în anii ’20 ai sec. XX. S-a considerat urmașa de drept a Bisericii Ruse pre-revoluționare alături de Biserica din Catacombe dinlăuntrul Rusiei sovietice, cu care se afla în comuniune și care a născut în Ceruri mii de sfinți mucenici și mărturisitori ce au pătimit pentru Adevăr. Nu era în comuniune cu Patriarhia Moscovei, considerînd-o o făcătură a organelor statului sovietic prigonitor, anti-teist și subordonată acestora, propovăduitoare atît în cuprinsul U.R.S.S., cît și în întreaga lume a falsei ”ortodoxii”, afectate de erezia serghianismului, iar din anii ’60 - și de cea a ecumenismului, odată cu angajarea ca membru în rîndul organizației internaționale para-bisericești ”C.M.B.” (Consiliul Mondial al Ereziilor). În anul 1983 Sinodul Arhieresc al B.O.Ru.Ex., sub președinția Sf. Ier. Filaret (Voznesenski) al New York-ului, a dat anatema panerezia ecumenismului. În anul 2007 însă, mare parte a B.O.Ru.Ex., sub conducerea mitr. Lavru ca președinte al sinodului, a intrat în comuniune cu Patriarhia Moscovei, fără ca ultima să fi renunțat la/condamnat/anatematizat ereziile menționate mai sus. Fracțiunile B.O.Ru.Ex. ce nu au urmat noua politică bisericească de apropiere și unire cu Patriarhia Moscovei în 2007, au considerat activitățile ce au dus la această unire ca o diversiune pregătită cu minuțiozitate în termen lung de K.G.B.-ul sovietic, ulterior de F.S.B.-ul rusesc prin infiltrare cu agenții săi între sinodalii BORuEx, cu scopul sabotării și tergiversării mărturisirii Ortodoxiei în lume de către această Biserică, mult timp considerată ”schismatică” de către oficialii ecleziastici (pînă în 2007), pentru lipsa de comuniune a acesteia cu ei. Totuși, viața de mărturisire și sfințenia unor membri ai BORuEx n-a

” În această zi şi în alte zile închinate Sfintei Cruci noi ne rugăm lui Dumnezeu să-Şi reverse milostivirile nu numai unor persoane în parte, ci şi întregii creştinătăţi, întregii Biserici. Foarte sugestiv vorbeşte despre aceasta troparul Sfintei Cruci, alcătuit în secolul al VIII-lea, cînd prietenul Cuviosului Ioan Damaschin, Sfîntul Cosma, episcopul Maiumei, a scris toată rînduiala slujbei înălţării Sfintei Cruci.

“Mîntuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvîntează moştenirea Ta, biruinţă binecredincioşilor împăraţi asupra celor potrivnici dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.”

Începutul acestei rugăciuni este preluat din Psalmul 27. În Vechiul Testament, prin cuvîntul „popor” se înţelegeau numai mărturisitorii credinţei adevărate, oamenii cei credincioşi lui Dumnezeu. „Moştenirea” era tot ce îi aparţine de fapt lui Dumnezeu, era avuţia lui Dumnezeu, aşa cum este Biserica lui Hristos în Noul Testament. Rugîndu-ne pentru mîntuirea poporului lui Dumnezeu (a creştinilor) atît de muncile veşnice, cît şi de nenorocirile pămînteşti, noi ne rugăm Domnului să binecuvînteze, să trimită harul Său şi darurile Sale întregii Biserici şi să o întărească lăuntric.

Rugăciunea de a da „biruinţă împăraţilor”, marilor ţiitori ai lumii acesteia, are ca punct de pornire Psalmul 143, stihul al 10-lea şi aminteşte de biruinţele repurtate de regele David, prin puterea lui Dumnezeu şi, de asemeni, de victoriile dăruite împăratului Constantin prin Crucea Domnului…

…Biserica, întărită pe dinăuntru de harul lui Dumnezeu şi îngrădită pe dinafară, este pentru creştinii ortodocşi „cetatea lui Dumnezeu”, lăcaşul dumnezeiesc, *de unde porneşte calea spre Ierusalimul ceresc. Felurite nenorociri au zguduit lumea, au dispărut popoare, au pierit oraşe şi state întregi, dar prigonita şi chiar sfîşiata pe dinăuntru Biserică stă neclintită, căci porţile iadului* nu o vor birui.

---

putut fi contestată nici pînă în 2007 de către aceștia, popularitatea unora precum Sf. Ier. Ioan Maximovici (1896-1966), Sf. Ier. Filaret al New York-ului (1903-1985), Cuv. Serafim Rose (1934-1982), ÎPS Averchie Taușev (1906-1976) ș.a. depășind demult granițele de păstorire a Bisericii Ruse din Exil.

Astăzi, cînd strădaniile conducătorilor lumeşti de a stabili ordine pe pămînt rămîn neroditoare, singura armă de nădejde a lumii rămîne aceea despre care cîntă Biserica:

Sfîntul Ioan Maximovici, Arhiepiscopul BORuEx de Shanghai și San Francisco (1896-1966 d.Hr.)

*„*Crucea este apărătoarea întregii lumi, Crucea este înfrumuseţarea Bisericii, **Crucea este puterea împăraţilor**, Crucea este întărirea credincioşilor, Crucea este slava îngerilor şi rana demonilor*”.*

De ce rugăciunile către Crucea de viaţă dătătoare sunt unite cu rugăciunile pentru împăraţi?

Ca armă a mîntuirii noastre, Crucea Domnului a început să fie cinstită de creştini încă din vremurile apostolice...

...în minunatele cîntări bisericeşti care o proslăvesc, Sfînta Cruce este lăudată şi pentru ajutorul primit prin ea de ***împăraţii dreptcredincioşi****.* *Totodată,* ***Biserica Ortodoxă****, urmînd îndrumarea Sfîntului Apostol Pavel,* ***se roagă pentru împăraţi****, chiar şi pentru cei păgîni,* ***întrucît ei sunt apărătorii ordinii****, iar nu prigonitorii credinţei, şi a înălţat mereu rugăciuni către Dumnezeu* **pentru ca puterea Crucii să-i ajute pe împăraţii care îşi pun nădejdea în ea.**

*Slujbele Sfintei Cruci din fiecare miercuri şi vineri, zile în care sunt pomenite Patimile lui Hristos, şi din celelalte praznice ale de-viaţă-făcătoarei Cruci sunt pline de astfel de rugăciuni, în ele se spune: „Crucea este puterea împăraţilor”, „****cu tine se laudă credincioşii noştri împăraţi****, căci prin puterea ta poporul lui Israel cu putere a biruit”, „****biruinţă binecredincioşilor împăraţi asupra celor potrivnici dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău****”, „****lemn cinstit, dătător de biruinţă împăraţilor împotriva barbarilor****”... De astfel de formule şi altele aşijderea sunt pline slujbele Sfintei Cruci.*

Este remarcabil că multe dintre ***aceste cîntări au fost scrise de Sfinţi Părinţi*** *care au pătimit crunt de pe urma împăraţilor iconoclaşti, dar* ***ei nu şi-au curmat rugăciunile*** *pentru ei,* ***crezînd cu tărie că*** *acestor răi împăraţi le* ***vor urma şi împăraţi binecredincioşi.***
Nici grecii ortodocşi, nici slavii din sud nu au schimbat aceste rugăciuni, chiar şi atunci cînd s-au aflat sub stăpînirea turcilor sau a altor stăpîniri străine, şi chiar dacă acestea erau de altă credinţă.
Care este rostul rugăciunii pentru împăraţi din cuprinsul rugăciunilor Sfintei Cruci, cînd un popor ortodox poate că nici nu-şi are împăratul său?
În primul rînd, ***popoarele ortodoxe trebuie să se roage nu numai pentru conducătorii lor****, ci - ca mădulare ale unui singur Trup: trupul Bisericii -* ***trebuie să se roage şi pentru alţi suverani dreptslăvitori****. Cuceriţi de turci, grecii, sîrbii, bulgarii şi românii se rugau pentru unicul împărat ortodox de atunci, acela al Rusiei. La fel, şi datoria ruşilor este să se roage nu numai pentru ai săi, ci şi pentru suveranii altora, cu atît mai mult cu cît emigranţii care trăiesc în ţările respective se bucură de protecţia lor.*
*În al doilea rînd****, cînd înălţăm rugăciuni pentru împăraţi, nu ne rugăm doar pentru împăraţii de acum, ci şi pentru viitorii împăraţi dreptslăvitori****, căci, după tîlcuirea Sfîntului Ioan Gură de Aur, suveranii ortodocşi vor deţine puterea pînă la venirea lui Antihrist, îngrădind răspîndirea răului.* ***Iată de ce Biserica Ortodoxă nu încetează să se roage: „biruinţă binecredincioşilor împăraţi asupra celor potrivnici dăruieşte”.*** *Aceste cuvinte se găsesc în rugăciunea Sfintei Cruci, care se foloseşte deosebit de des, fiind tropar, adică un fel de imn al zilelor Sfintei Cruci…*
…În Rusia şi în alte cîteva ţări slave, în această rugăciune se introducea şi numele suveranului înscăunat, dar conţinutul ei principal a rămas întotdeauna textul neschimbat şi originar, cel pe care l-au scris Sfinţii Părinţi: ***„Mîntuiește, Doamne, poporul Tău şi binecuvîntează moştenirea Ta, biruinţă binecredincioşilor împăraţi asupra celor potrivnici dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău “.***”(Sursa: Sfântul Ioan Maximovici - *Predici și îndrumări duhovnicești*, Ed. Sophia, București, 2006, pp. 211-215)

Sf. Cosma Imnograful, episcopul Maiumei († cca. 787). Prăznuit la 12 octombrie

Se poate observa diferența izbitoare în cuvînt, dar și în sens, a troparului actual al Sfintei Cruci față de troparul Sfintei Cruci predanisit de Sfinții Părinți și scris de Sf. Ier. Cosma al Maiumei.

Orice conștiință ortodoxă trează s-ar întreba de ce s-a operat această modificare, cît de întemeiată este aceasta și cînd s-a produs această inovație într-o cîntare rostită foarte des pe parcursul anului bisericesc?

Cu puțin efort de cercetare[38] se poate afla în ce perioadă se mai cînta troparul în forma sa autentică și cînd a început a se introduce inovația:

În Mineiul pe septembrie editat la Rîmnic (Oltenia) în anul mîntuirii 1780 se poate citi în grafie chirilică troparul astfel (transliterat): ”*Mîntuiește Doamne norodul tău și Blagoslovește moștenirea ta. Biruință* ***bine Credincioșilor împărați****, asupra celor protivnici dăruiește, și cu Crucea ta păzește pre norodul tău. De trei ori.*”

1780, Rîmnic, Mineiul pe septembrie

[38] Mulțumim pe această cale administratorului blogului **Crucea Ortodoxă** pentru cercetarea acestui subiect și punerea la dispoziție publică a capturilor din Mineie.

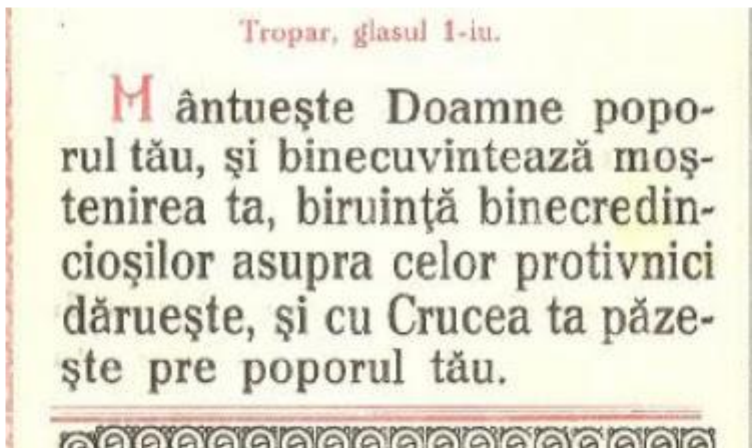
În Triodul din anul 1897 editat la București se poate observa deja o schimbare în același tropar (adaptat): ”*Mântuiește Doamne poporul tău, și bine-cuvintează moștenirea ta; biruință* **prea evseviosului nostru Rege** *asupra celor protivnici dăruiește și cu crucea ta păzește pre poporul tău*”.

Mântueşte Dómne poporul tĕŭ, şi bine-cuvintéză moştenirea ta; biruinţă prea evseviosuluĭ nostru Rege asupra celor protivnicĭ dărueşte şi cu crucea ta păzeşte pre poporul tĕŭ.

1897, Triod, București

În primul rînd, se vede trecerea de la plural la singular în formula de adresare a rugăciunii, care poate că nu e atît de gravă dacă e folosită opțional, nu și obligatoriu. În al doilea rînd, înlocuirea ”*binecredincioșilor*” cu ”*prea evseviosului*”, adică prea piosului/prea evlaviosului, este deja o schimbare în cuvînt, dacă nu în sens. Iar pentru ”*Rege*” în loc de ”*împărat/împărați*”, trebuie să menționăm că atît tradiția politică de Regi/Rege, cît și însuși cuvîntul de ”Rege” este de factură occidentală, de împrumut din exteriorul limbajului tipic românesc, formulele de adresare pentru ocîrmuitorii și conducătorii statelor românești fiind, anterior de sec. XIX, ”domni”, ”domnitori”, ”voievozi”, în aceeași tradiție politică răsăriteană ca și ”împărații” statelor mai mari. Dacă în plan politic această schimbare este întrucîtva de înțeles odată ce statul modern România între 1866-1918 a fost condusă de reprezentanții-regi ai dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen (regele Carol I 1866-1914 și regele Ferdinand I 1914-1927) venite din Occident, în timp ce românii ortodocși din Basarabia și Transnistria se aflau sub stăpînirea împăratul ortodox rus, și cei din Transilvania, Banat și Bucovina se aflau sub stăpînirea împăratului

papistaș[39] al Austro-Ungariei, atunci în planul Predaniei bisericești scrise această schimbare nu e decît o inovație, cel puțin în cuvînt.
Între 1918-1944 o bună parte a teritoriilor istorice românești menționate mai sus sunt înglobate în noul stat format România Mare, de tip occidental.

Tropar, glasul 1-iu.

Mântueşte Doamne poporul tău, şi binecuvintează moştenirea ta, biruinţă binecredincioşilor asupra celor protivnici dărueşte, şi cu Crucea ta păzeşte pre poporul tău.

1929, Mineiul pe septembrie, București

În anul 1929, România Mare, deși sub stăpînirea Regelui Mihai I (încă minor), apare o nouă modificare a troparului, prin eliminarea oricărei menționări a cîrmuitorului/cîrmuitorilor: ”*Mântuiește Doamne poporul tău, și binecuvintează moștenirea ta, biruință* ***binecredincioșilor*** *asupra celor protivnici dăruește, și cu Crucea ta păzește pre poporul tău.*” În perioada interbelică și pînă în 1947 mai alterna troparul cu formula ”*biruinţă* ***binecredinciosului nostru Rege****”* (Triodul din 1946), însă se poate observa limpede tendința de modernizare și modificare a acestei cîntări bisericești, realizată treptat și pe nesimțite pentru obișnuirea poporului și cu îngăduința ierarhilor compromiși, supuși mai mult sau mai puțin influenței iudeo-masoneriei.

[39] Papistaș - eretic, închinător papei de la Roma; în limbaj secular/nebisericesc ”romano-catolic”

În Duminica a treia a Marelui Post

Se prăznuieşte închinarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci.

Troparul Învierii, al glasului de rând.

Slavă..., Troparul Crucii, glasul I:

Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta. Biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui potrivnic dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.

1990, Ceaslov, București, E.I.B.M.B.O.R.

Ulterior, inovația implementată a ajuns a modifica troparul în forma care-l cunoaștem azi: ”*Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Biruință* ***binecredincioșilor creștini*** *asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău.*”
Atragem atenția la schimbările realizate treptat în ultimii 120-150 de ani, ca să vedem că troparul de azi conține o tautologie[40], folosind o formulă de adresare dezbisericită și seculară. Anume: ”binecredincioșii creștini” este un pleonasm, căci, conform învățăturii Bisericii Ortodoxe:

1. ”creștinii” pot fi doar binecredincioși, adică drept-slăvitori/ortodocși/pravoslavnici, ca unii ce împlinesc prin fapte poruncile Domnului și se străduiesc a-L urma pe El și învățătura Sa revelată, slăvind drept Dumnezeirea Întreită. Restul ”creștinilor” ce se și numesc astfel, dacă nu sunt ortodocși, deci nu sunt binecredincioși, nici nu sunt creștini, ci eretici sau apostați, chiar dacă în mediile nebisericești/seculare, mai bine zis dezbisericite, se uzează termenul de ”creștini” foarte vag, incluzându-se aici și ”creștini” eterodocși. Or troparele, canoanele, dogmele, învățătura Sfinților Părinți și, în general,

[40] **TAUTOLOGÍE ~i** *f.* 1) Repetare inutilă a aceluiași gând, formulat prin aceleași cuvinte sau prin cuvinte apropiate ca sens. 2) *lingv.* Greșeală constând în repetarea unor cuvinte identice sau apropiate ca sens și ca expresie, dar diferite sub raport sintactic. Sursa: Noul dicționar explicativ al limbii române

toată Predania scrisă sau nescrisă a Bisericii lui Hristos cea Una/Ortodoxă nu a fost revelată spre uzul neortodocșilor, adică a kakodocșilor/rău-slăvitorilor.

2. ”binecredincioși” pot fi doar creștinii, de asta nici nu e și nici nu a fost nevoie a menționa acest statut/epitet pentru creștini în tropar. În troparul original se menționează ”binecredincioși” anume pentru împărați, iar nu pentru creștini, căci aceștia (împărații) puteau fi și ”răucredincioși” (adică kakodocși, deci eretici; cazul împăraților Constantin Copronim, Leon Armeanul ș.a.), ba chiar și ”apostați” (adică lepădați de credință) și prigonitori ai Bisericii (a se vedea cazul împăratului Iulian Apostatul), așa precum putem afla în toată istoria Bisericii și a omenirii.

3. creștinii sunt prezenți în tropar de 2 ori prin cuvîntul ”popor” în primul și ultimul stih. Însă substituția ”binecredincioșilor împărați” cu ”binecredincioșii creștini” este o modificare nu doar nefericită și inutilă, ci chiar nefastă pentru conștiința de sine a credincioșilor. Plus că s-ar admite astfel, întrucîtva, posibilitatea existenței unor altfel de creștini, altfel decît ”binecredincioși”. Să nu fie!

Scopul acestor modificări și inovații? Nu cunoaștem a fi declarat direct și în mod public, afară de intențiile declarate ale iudeo-masoneriei și stăpînilor acesteia de a stîrpi orice monarhie, orice preoție, orice dragoste de patrie și orice piedică în realizarea instaurării Noii Ordini Mondiale în frunte cu Antihrist, spre desăvîrșirea tainei fărădelegii. Deci scopul modificării troparului ar fi fost ștergerea oricărei urme din conștiința poporului a tradiției de neatîrnare a creștinilor pe care au asigurat-o ocîrmuitorii lor prin forță și prin legea Romană de Răsărit de inspirație bisericească, pe care au folosit-o românii, sîrbii, rușii, grecii, georgienii, bulgarii și multe alte popoare ortodoxe.

De ar fi fost necesar și ar fi fost suficient, Sf. Ier. Cosma al Maiumei ar fi scris troparul cerînd ”biruință creștinilor asupra potrivnicilor/barbarilor”, ori noi vedem că nu a fost așa, căci Sfinții

Părinți ne-au lăsat troparul Sfintei Cruci în forma în care a fost scrisă în original, ei cerînd de la Domnul să dăruiască prin Cruce ”biruință binecredincioșilor împărați asupra potrivnicilor”/barbarilor/luptătorilor-contra-Bisericii, ca unii ce păzesc, veghează și sunt chemați să păstreze buna orînduire a celor lumești spre dăinuirea îndelungată a poporului dreptslăvitor. Așa cum au procedat Sfinții Părinți, fără a modifica ceva în original, așa trebuie să procedăm și noi, cei de astăzi. Iar motivația pentru acest lucru ni-l oferă chiar Sfîntul Ierarh Ioan Maximovici.

Predica rostită de Sf. Ioan Maximovici, prezentată mai sus, a fost în a doua jumătate a sec. XX, deci la mai bine de 30 de ani de la omorîrea ultimului împărat ortodox/binecredincios de pe pămînt în 1918 d.Hr., Țarul Nicolae al II-lea al Rusiei. Pe atunci, ca și acum, nu mai exista nici un stat ortodox și nici un ocîrmuitor ortodox. Cu toate acestea, Sf. Ier. Ioan Maximovici ne îndeamnă să cîntăm troparul autentic, fiindcă:

1. așa ni l-au lăsat Sfinții Părinți și ei nu s-au rugat altfel, chiar în lipsa unor împărați binecredincioși, ci cu nădejdea că binecredincioși împărați vor mai urma;

2. rugăciunea nu este doar pentru vreun împărat/ocîrmuitor binecredincios ce ar fi contemporan cu noi, ci este și pentru împărații binecredincioși din viitor ce ar mai putea apărea pînă la sfîrșitul veacurilor, pentru a limita răspîndirea răului;

3. chiar de n-am avea vreun conducător ortodox propriu, din neamul nostru, datori suntem a ne ruga pentru orice conducător/împărat ortodox al neamului creștinesc, al oricărui alt popor ortodox, așa cum a făcut mereu Biserica.

Sublinierile aparțin redacției **Lumea Ortodoxă**

20 februarie/5 martie 2018
Pomenirea Binecredinciosului Mare Cneaz Iaroslav I (978-1054 d.Hr.),
în botez Gheorghe